

คนรุ่นใหม่กับการสร้างสรรค์สังคมไทย

อ.ชนภณ วิฑูตาภาภิตติรัตน์

มหาวิทยาลัยศรีปทุม

กระแสของคนรุ่นใหม่จะมาแรงไม่เฉพาะในวงการธุรกิจที่คนรุ่นใหม่เข้าไปมีส่วนร่วมในการสร้างสรรค์อย่างมากเท่านั้น แม้กระทั่งในวงการการเมือง ประเด็นของคนรุ่นใหม่ (New Generation) ยังเป็นประเด็นที่ทุกพรรคการเมืองใช้ในการหาเสียงและมักจะประสบความสำเร็จเสียด้วย

ประเด็นที่น่าสนใจก็คือว่า ใครคือคนรุ่นใหม่ หรือคนรุ่นใหม่มีลักษณะอย่างไร เพราะคนส่วนมากมักจะมองว่า คนรุ่นใหม่ก็คือ คนที่เป็นคนหนุ่มคนสาว และแต่งตัวค่อนข้างจะเป็นไปตามแฟชั่นที่นิยมกัน ส่วนคนที่ค่อนข้างจะมีอายุมากขึ้น และไม่ได้แต่งตัวตามสมัยนิยม ก็ถือว่าไม่ใช่คนรุ่นใหม่ แต่เป็นคนรุ่นก่อนข้างจะเก่า

การมองในลักษณะนี้ ค่อนข้างจะสัมพันธ์กับกาลเวลาหรือยุคสมัย โดยตัดสินตรงที่การปรับตัวเข้ากับยุคสมัยได้ในทางด้านกายภาพ คือ การแต่งเนื้อแต่งตัวเป็นหลักสำคัญ ซึ่งถ้าดูตามเกณฑ์นี้ จะเห็นได้ว่า สาระของความเป็นคนรุ่นใหม่แทบจะไม่มีเลย เพราะเพียงแค่ใครมีเงินทองก็สามารถจะซื้อหาความเป็นคนรุ่นใหม่โดยการแต่งตัวตามแฟชั่นนิยมได้

หากมองให้ลึกซึ้งลงไปถึงความหมายของการเป็นคนรุ่นใหม่ โดยมองไปที่สาระที่แท้จริง คือ ความคิดสร้างสรรค์ การเป็นคนรุ่นใหม่ก็จะมีลักษณะอีกแบบหนึ่งที่ไม่สัมพันธ์กับยุคสมัยหรืออายุก็ได้

บุคคลที่มีความคิดอ่านและความคิดสร้างสรรค์เช่นไรที่เรียกควรเรียกว่าเป็นคนรุ่นใหม่

ปัจจุบัน สังคมไทยได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างชัดเจน และได้เคลื่อนไปเป็นคลื่นกระแสใหญ่อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน และเคลื่อนไปอย่างมีพลังขับเคลื่อนในตัวของตัวเองที่ไม่มีใครจะหยุดยั้งได้ การเปลี่ยนแปลงที่ดีและมีคุณค่าจึงขึ้นอยู่กับว่า สังคมได้ตระหนักในกระบวนการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้เพียงใด ตื่นตัวต่อการเปลี่ยนแปลงเพียงใด มองเห็นปัญหาด้านต่าง ๆ เพียงใด ถ้าสังคมตระหนักในข้อนี้ก็จะปรับเปลี่ยนกระแสของตัวเองได้ ผู้สนใจในเรื่องของสังคม จึงควรได้แสดงออก มองปัญหาและพัฒนาทางเลือกต่าง ๆ เสนอสู่สังคมให้มากที่สุด เพื่อจะเป็นพลังทางความคิด ความรู้ และทางปฏิบัติต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่มีคุณค่า มีความหมายยิ่งขึ้น

เมื่อกระแสการเมืองระหว่างประเทศเปลี่ยนแปลงไปเช่นนี้ และเปลี่ยนไปในทางที่ส่งเสริมระบบเสรีนิยมเป็นเงื่อนไขให้ระบบเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเสรีนิยมแทรก และผงาดขึ้นได้อย่างมีความหมายในสังคมโลกทันที ประเทศที่ยากจนก็จำเป็นต้องหาทางให้พอมิพอกินขึ้น ประเทศที่รวยก็หาทางให้รวยขึ้น

ทั้งสองกลุ่มต้องอยู่ร่วมกัน และพึ่งพากันมากยิ่งขึ้น ผลกระทบต่อกันจึงมีมากและหลากหลาย ปัญหาของเศรษฐกิจเป็นปัญหาใหม่ๆ ที่คนรุ่นเก่าไม่สามารถอธิบายต่อคนรุ่นใหม่ได้ชัดเจนอีกต่อไป

ในสภาพที่การเมืองของโลกเปลี่ยน เศรษฐกิจระหว่างประเทศเปลี่ยน สังคมแต่ละสังคมก็ย่อมต้องปรับตัวไปอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ เมื่อคนไปมาหาสู่กันมากขึ้น ผลกระทบจะเกิดต่อกันอย่างมหาศาล เมื่อสินค้าใหม่ๆ มีมากยิ่งขึ้น จะเป็นแรงผลักดันให้เกิดกระแสการโฆษณา และการแข่งขันตามมาสภาพที่รุกร้าและเร่งรื้อให้คนในแต่ละสังคมต้องปรับเปลี่ยนท่าทีไป ประกอบกับความก้าวหน้าทางวิทยาการและเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นอย่างกว้างขวางรวดเร็ว สอดรับกับความเปลี่ยนแปลงใหม่ที่ทำให้พลังขับเคลื่อนในสังคมมีมากขึ้นเป็นทวีคูณ

สังคมไทยเองก็ต้องอยู่ในกระแสอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ประเทศไทยจะต้องมีส่วนในการเมืองระหว่างประเทศมากขึ้น เศรษฐกิจจะขยายตัวเป็นทุนนิยมมากขึ้น แต่ระบบข่าวสารจะได้เปิดขึ้นอย่างกว้างขวาง

ภายใต้กรอบแห่งการเปลี่ยนแปลงเหล่านี้ สังคมไทยจะไม่อยู่ในสภาพเดิมอีกต่อไปแล้วภาพของคนต่างชาติและกิจกรรมนานาชาติจะเกิดขึ้นอย่างกว้างขวางในสังคมไทย การท่องเที่ยว การค้าและการเมือง (Tour Trade and Television) จะทำให้คนไทยเป็นคนและโลกที่แปลกและแตกต่างออกไป ส่งผลกระทบต่อค่านิยมเดิม ๆ อย่างมาก และกว้างขวางอันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงอย่างลึกซึ้ง และละเอียดอ่อนในความเชื่อ ค่านิยม และวิถีชีวิตเดิม ๆ ของไทย

เมื่อช่องทางในประเทศเปลี่ยน ช่องทางระหว่างประเทศเปิด ซึ่งเป็นปมเงื่อนไขสำคัญ ให้คนและสังคมไทยเปลี่ยน ต้องเปลี่ยนแปลงค่านิยมไปตามแรงยุเรงยั่ว และแรงยึดยุคของระบบเศรษฐกิจระบบอุตสาหกรรมที่ต้องเกิดและก่อตัวขึ้นอย่างรวดเร็วรุนแรง และเร่งรัดในจังหวะที่ต้องการแสวงหาผลประโยชน์ และกำไร ในระดับชาติ ระดับภูมิภาคและระดับนานาชาติดังปรากฏการณ์ในรอบ 5-10 ปีที่ผ่านมา

ด้วยเหตุนี้สังคมไทยในอนาคตจึงเป็นสังคมแห่งการแข่งขัน สังคมแห่งผลประโยชน์ สังคมแห่งการต่อรองในเชิงธุรกิจ จึงเป็นสิ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ ปัญหาเชิงค่านิยมและจิตใจจะต้องตามมาควบคู่กับคุณภาพและความมีประสิทธิภาพ แต่ในการแข่งขันที่รุนแรงนั้น การร่วมมือเพื่อผลประโยชน์ร่วมกันก็เกิดตามมาจากความพอดีระหว่างผลประโยชน์ตัวเองกับผลประโยชน์ผู้อื่นจึงเกิดตามมา ก่อให้เกิดกระแสและพฤติกรรมต่อคนรุ่นใหม่อย่างมากมายมหาศาล

คนรุ่นใหม่ของสังคมไทยจะคิดเชื่อและแสดงออกแบบเดิม ๆ อีกต่อไปไม่ได้แล้ว สภาพแห่งการร่วมมือโดยขาดเป้าหมายชัดเจนเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นได้มาก การเสียสละต้องให้มีขอบเขตจำกัดคงจะจำกัดขึ้น การคิดและแก้ปัญหาจะไม่สามารถทำได้โดยคนกลุ่มเดียว การกระทำของคนกลุ่มหนึ่งคนหนึ่งจะกระทบต่อคนอีกกลุ่มอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ คนรุ่นใหม่ของสังคมไทยจะแตกต่างไปจากคนรุ่นที่ผ่านมา และรุ่นปัจจุบันอย่างมาก

คนรุ่นใหม่ของสังคมไทยในอนาคตน่าจะมีลักษณะอย่างไร น่าจะมีกรอบใหญ่ที่ควรพิจารณาอยู่อย่างน้อย 3 ประการ คือ คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับตัวเอง คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับสังคม และคุณลักษณะที่สัมพันธ์กับโลกโดยรวม

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับตัวเองของคนรุ่นใหม่นั้น น่าจะมีลักษณะสำคัญคือ

1. มีความมั่นใจ เชื่อมั่น และเป็นตัวของตัวเอง
2. กล้าริเริ่ม กล้าทำ ติดตามสิ่งที่ริเริ่มอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรค
3. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ มีวิธีการติดต่อสัมพันธ์กับคนและร่วมทำงานกับคนอื่นให้สำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ
4. มีหลักวิชาการอย่างใดอย่างหนึ่งแน่นและแม่น ในขณะที่เดียวกันก็สามารถประยุกต์และปรับใช้กับเหตุการณ์อื่น ๆ ได้ดี

ในสังคมที่มีความเปลี่ยนแปลงเร็ว มีการแข่งขันสูง มีความแน่นอนในอนาคตน้อย ความสมหวังและผิดหวังจะเกิดขึ้นได้เสมอและตลอดเวลา ในขณะที่เดียวกันก็ต้องดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างมีคุณค่า มีประสิทธิภาพ เพื่อความก้าวหน้าของตนเอง สังคมและสิ่งแวดล้อม ทำให้คนรุ่นใหม่ ต้องมีความมั่นใจในตัวเอง เมื่อมีข้อมูลแน่นอนชัดเจน ต้องมั่นใจและกล้าทั้งทางวิชาชีพและสังคม เพื่อริเริ่มสิ่งใหม่แต่จะมั่นใจได้ กล้าและริเริ่มได้ ต้องมีหลักวิชาที่มั่นคงพอ มีวิธีการที่จะดำเนินการ ให้งานสำเร็จได้ คนรุ่นใหม่จึงต้องรอบรู้ ริเริ่ม รุกและรับอย่างมั่นใจ ผิดพลาดก็ไม่ยอมแพ้ หาทางแก้ไขต่อไป

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับสังคมนั้นเป็นสิ่งที่จำเป็นสำหรับคนรุ่นใหม่ อย่างน้อยจะต้องมี

5. ติดตาม มองเห็น และรับรู้ปัญหาของสังคม มีความสำนึกร่วมได้ร่วมเสียกับสังคม และร่วมมือกับคนอื่นในการแก้ปัญหาของสังคม
6. มองเห็นทิศทางที่เหมาะสมของสังคม พร้อมทั้งมีวิธีการที่จะเรียกร้องให้สมาชิกของสังคมร่วมกันพิจารณา และดำเนินตามทิศทางที่เหมาะสมนั้น
7. จริยธรรมที่มีเหตุผล รับผิดชอบ ยึดกติกา ประชาธิปไตย และไม่ยอมให้คนอื่นผิดกติกาหรือล่วงละเมิดสิทธิคนอื่น

สังคมไทยในอนาคตอันใกล้จะประสบความสำเร็จในทางเศรษฐกิจพอสมควร แต่ ปัญหาสังคมจะเกิดขึ้นมาก นับแต่ปัญหาความแตกต่างในสังคม ปัญหาเมืองและชนบท ปัญหา สิ่งแวดล้อม ปัญหาสุขภาพจิต ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การเอาเปรียบและเห็นประโยชน์ เฉพาะตัวเอง การขาดเป้าหมายชีวิตที่ชัดเจน ทำให้เกิดปัญหาค่านิยมและจริยธรรมตามมา คนรุ่นใหม่จึง ต้องติดตามปัญหาของสังคมอยู่ตลอดเวลาทั้งสาเหตุและผลกระทบ พร้อมทั้งรู้วิธีแก้เพื่อให้ได้ทิศทางที่ เหมาะสมขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ต้องหาวิธีแก้ที่เหมาะสมถูกต้องและร่วมมือกันกับคนอื่น ๆ ได้

คุณลักษณะที่สัมพันธ์กับโลกภายนอก น่าจะประกอบไปด้วย

8. เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของโลกและนานาชาติ พร้อมทั้งมองเห็นผลกระทบของโลกที่มี ต่อสังคมไทยและตนเอง

9. รู้ถึงปัญหาที่เผชิญร่วมกันของมนุษยชาติ เช่น ปัญหาสิ่งแวดล้อม ปัญหาความอดอยาก ปัญหาคุณค่าในชีวิต ปัญหาสันติภาพ และปัญหาความไม่เป็นธรรมของระบบนานาชาติ เป็นต้น และ พร้อมทั้งจะรณรงค์ร่วมกับคนอื่นเพื่อสกัดกั้นและแก้ปัญหาดังกล่าว

โลกสมัยใหม่เป็นโลกที่เคลงด้วยระบบสื่อสารคมนาคมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ตลอดจน เหตุการณ์หนึ่งในที่หนึ่งจะสัมพันธ์และส่งผลต่ออีกที่หนึ่ง คนรุ่นใหม่จึงต้องเรียนรู้สภาพปัญหา ดังกล่าวและพร้อมที่จะร่วมมือและรณรงค์กับคนทั้งโลกเพื่อป้องกันและแก้ปัญหาดังกล่าว

โลกได้เปลี่ยนไปแล้ว สังคมได้เปลี่ยนไปแล้ว และคนได้เปลี่ยนไปแล้ว การศึกษาและครู เปลี่ยนไปหรือยัง คนในวงการศึกษของเราควรเปลี่ยนตัวเราเองก่อน ก่อนที่คนอื่นเขาจะมาเปลี่ยนให้เรา ไม่ดีกว่าหรือ

.....